

PRAVOPIS VELKÝCH PÍSMEN

- popsán v PČP (Pravidla českého pravopisu)
- podrobněji v akademické verzi, stručněji ve školní, obě verze jsou z r. 1993
- v č. se neobejdeme bez věcných znalostí (tj. znalostí věcí ve světě)

- ve víceslovných názvech se píše velké písmeno jen u prvního slova (*Orlické hory*)
- s malým písmenem píšeme názvy dnů a měsíců, názvy zvířecích plemen atd.

Velká písmena:

- jména: Jan
 - příjmení: Novák
 - přezdívky: Lví srdce
 - přídomky: Anežka Česká
- cizí jména: vyslovujeme a píšeme daným cizím jazykem, např. Leonardo da Vinci
- obecné podst. jméno + příd. jméno: Mnich sázavský nebo Sázavský mnich;
- příslušníci rodu: Přemyslovci;
 - příslušníci národů: Poláci, Slováci... střední Čechy — Středočech; Moravan;
 - jména bohů: Afrodita, Zeus, ...
 - skupin: Kašpárek v rohlíku, Chinaski, Kryštof;
 - jména zvířat: Alík;
 - pohádkové postavy: Bob a Bobek, Krteček, Rozum, Štěstí, Závist, Smrt (viz K. J. Erben, + srv. personifikace);
 - malá písmena: příslušníci ras: černochoch, bělochoch, indián;
 - funkce: inženýr, popelář,
 - šlechtické tituly: arcibiskup, kníže, císař (< Kaiser < Caesar),
 - příslušníci náboženských skupin: křesťan (katolík, pravoslavný, protestant), muslim, žid,
 - členové polit. stran: lidovec, sociální demokrat,
 - člen sport. organizace: sokol;
 - příd. jména odvozená od jmen podstatných: -ský, -ovský (velké písmeno se mění na malé): Lada — ladovský; (přípony nesou význam: vlastnosti vlastního jména)

vlastní jména (tedy např. křestní jména): nemají vlastní pojem, když se řekne Honza, neví se, co si pod tím představit, pokud nějakého (toho daného) Honzu neznáme;

- ovšem: obecné jméno má pojem, např. *honza* — vyjadřuje pojem/význam: dobrácký hlupák (viz pohádku Hloupý Honza);
- ježíšek (nadílka, vánoční dárek) a silvestr lze psát s oběma písmeny: Ježíšek (malý Ježíš) a Silvestr (viz paměť, příp. Akademická příručka českého jazyka);
- zájmena: ty/Ty, vy/Vy, tvůj/Tvůj, váš/Váš — mimo dopis / v dopise;
- vesmírná tělesa a souhvězdí: Alfa Centauri atd ...
- znamení zvěrokruhu: Rak, Blíženci, Ryba, Vodnář
- jitřenka a večernice (názvy Venuše)
- města a oblasti: Karlovy Vary, Valašsko, Beskydsko;
- světové strany psány s velkým písmenem označují země, např.: *Západ* = USA, Kanada, Německé, Francie, Velká Británie, Belgie...

Zdroj: Pravdová, Markéta; Svobodová, Ivana (eds.). 2014. *Akademická příručka českého jazyka*. Praha: Academia.

- *einstein* vs. *Einstein* :: *císař* vs. *Caesar*;

+ zápis z předchozích hodin:

Bílá hora — název hory (např. nad Kopřivnicí, anebo v roce 1620 za Prahou)

Bílá Hora — část Prahy (táž Bílá H/hora, která byla v roce 1620 za Prahou, je už nyní v Praze a její součástí)

bílá hora — hora, která je zasněžená, má tedy bílou barvu, oproti zelené hoře, která je porostla trávou a jiným bylím;

Malá Strana — část Prahy

malá strana — malá politická strana / nebo «když se jde čůrat»

oceán Tichý

most Karlův

náměstí Republiky

oceán, most, náměstí jsou obecná jména, tedy s malým písmenem;

Tichý, Karlův, Republiky jsou vlastní jména (názvy těch oceánů, mostů a náměstí), tedy s velkým;

hotel *U Velkého vola* — názvy restaurací, hotelů ap.: je-li součástí názvu předložka, píše se velké písmeno i po ní (tedy po předložce);